

MANNEN VAN BETEEKENIS UIT DEN WERELDOORLOG.

KAREL FRANS JOZEF VAN OOSTENRIJK.

Karel Frans Jozef, de zeven-en-tachtigjarige grijsaard, die op den troon zat der Donaumonarchie, is verzameld tot zijn vaderen, en het „trommelvuur” der vijanden, in den Karst en bij Monastir, in de Dobroedsja en op de grenzen van van Gallicië, is de muziek geweest, waarbij zijn grafkelder gesloten is.

Een 29-jarige achterneef beklom den keizerlijken troon. Karel Frans Joseph Ludwig Hubert George Otto Maria... als 't geluk der vorsten recht evenredig ware met het aantal hunner namen, dan zou den jongen vorst een gelukkige regering mogen worden voorspeld, onder wat benarde omstandigheden hij dan ook die regering aanvaardt!

Bij zijn wieg droomde zijn moeder van geen keizerskroon...

Hij was één uit velen, meer niet! En daar stonden nog ettelijke aartshertogen tusschen hem en den troon. Want het huis Habsburg is rijk vertakt.

Den 17^{en} Aug. 1887 werd de tegenwoordige keizer te Passenberg in Neder-Oostenrijk geboren. Zijn vader was aartshertog Otto, jongere broeder van den in 1914 te Serajewo vermoorden troonopvolger Frans Ferdinand; zijn moeder Maria Josefa, zuster van den regeerenden koning van Saksen.

De keizer heeft een jongeren broeder, aartshertog Maximiliaan, thans luitenant bij een regiment uhlanen.

Nog eens: wat verwachtingen de moeder ook van 't speelkindeken mag gekoesterd hebben, — aan de keizerskroon dacht zij stellig nîet!

Immers, daar was Rudolph, 's keizers zoon, gehuwd en een man in de kracht van zijn leven. Daar was vervolgens Frans Ferdinand, 's jongskens oom, die na Rudolph 't naaste stond bij den troon; die immers óók huwen en, naar den gewonen gang der zaken, gewinnen zou zonen en dochteren...

Toen dan ook Karel Frans Jozef 't gewone onderwijs ontvangen had, kreeg hij een militaire opleiding, gelijk dat van overoude tijden voor de Habsburgsche aartshertogen gebruikelijk is.

Die opleiding is hem in dezen oorlog te pas gekomen. Snel steeg hij, sinds de strijd in 1914 uitbrak, van rang tot rang; in den slag bij Lemberg onderging hij den vuurdoop; als vertegenwoordiger van den keizer reisde hij de verschillende fronten af en bracht dan weer den ouden vorst verslag en rapport, en toen in de eerste helft van dit jaar de Oostenrijkers hun offensief tegen de Italianen aanvingen, had hij in Tyrol het opperbevel.

Men weet, hoe dat offensief halverwege moest worden gestaakt, nadat het zoo veelbelovend begonnen was.

Nu, vlak voor zijn troonsbeklimming, had de tegenwoordige keizer 't bevel over een deel van het Roemeensche gevechtsfront. In hoeverre dit slechts was een bevel-in-nám, is voor den leek en oningewijde moeilijk uit te maken. Op den dag, dat zijn oud-oom overleed, vertoefde hij met zijn gemalin te Weenen, om op alle gebeurtenissen voorbereid te zijn.

Als straks.... wanneer?.... de Vrede mag zijn weder-

gekeerd en de bevolking van Weenen haar oude leven weer voortzet, dan zal het een wonderlijke gewaarwording zijn voor de bewoners der Donaustad, iets waaraan het tegenwoordige geslacht eerst wennen moet, — wederom te hebben een jeugdig keizer en een jonge keizerin, die voor hun aangezicht uit- en ingaan.

Want Frans Jozefs gemalin was al lang dood.

En lang voor haar dood zwierf ze reeds Europa rond, nergens rust vindende....

En Frans Ferdinand, de in 1914 vermoorde troonopvolger was wél gehuwd, maar als hij keizer geworden was, zou zijn vrouw toch nooit keizerin zijn geweest.... niet zijnde van vorstelijken bloede... waarom dan nu ook zijn kinderen niet in aanmerking kwamen voor de erfopvolging.

Toen deze nu met zijn gade was vermoord geworden, stond Karel Frans Jozef, door 't wegvallen van allen die hadden tusschengestaan, het naast aan den troon, gelijk hij sinds het morganatisch huwelijk van zijn oom reeds op één na de naaste plaats had gehad.

Van dien tijd af was er ook verandering gebracht in zijn opleiding.

Die mocht nu niet meer uitsluitend een militaire zijn, en

zoo bezocht hij dan ook enkele jaren de hogeschool te Praag, om er zich de noodige kennis der rechts- en staatswetenschappen eigen te maken. Ook heeft zijn oud-oom, de keizer, de laatste twee jaar hem persoonlijk in de regeeringszaken wat ingewijd.

Evenwel.... zwáár zal de kroon der dubbele monarchie wegen op dit jonge hoofd!

Gelukkig zijn er ook lichtpunten voor den jongen vorst.

In de eerste plaats heeft het lijden en 't gemeenschappelijke gevaar de veeltalige en veelkleurige volkeren in zijn gebied saamgebonden... met uitzondering wellicht van de Tsjechen... zoodat er meer eendracht kwam, en 't onderling gekibbel, 't zware kruis steeds voor den ouden keizer, min of meer verstomde.

Ten tweede heeft hij zijn jeugd mee! 't Onverwoestbaar optimisme der jeugd verloochent zich ook bij hem niet en dat stelt, mits onder de controle van een helder verstand, tot groote dingen in staat; dat is een krachtig middel om de liefde te winnen van zijn volk!

En in de derde plaats heeft hij een bekoorlijke, verstandige keizerin naast zich.

Zij verstaat bij uitstek de kunst, om de harten der menschen te winnen; wordt voorts beschreven als een vrouw met een krachtigen wil en onafhankelijk oordeel, die belang stelt in allerlei economische vraagstukken.

Den 21sten Oct. 1911 huwde het keizerlijk echtpaar en binnen de vijf jaar werd hun echt reeds met vier kinderen gezegend, waarvan weer drie aartshertogen en één aartshertoginnetje.

Mocht eindelijk de nieuwe keizer ook dit mee hebben, dat hij zijn oogen weet op te slaan naar de bergen van Gods heil, vanwaar alleen onze hulpe komen kan! En er bestaat wel eenige reden, om dit te vermoeden. Want in de proclamatie, gericht tot zijn volk, vraagt hij op meer dan vormelijke wijze om Gods genade en zegen. Ook spreekt daaruit een verlangen naar vrede en een belofte om alle pogingen in het werk te stellen, zoo spoedig mogelijk de verschrikkingen van den oorlog te doen ophouden.

P. Br.

5740

